

ROY DE RUITER RMWO

Op vrijdag 31 augustus heeft Zijne Majesteit de Koning reserve majoor-vlieger Roy de Ruiter benoemd tot Ridder Militaire Willems-Orde 4^e Klasse. De Ruiter kreeg deze oudste en hoogste dapperheidsonderscheiding die ons land kent vanwege zijn te allen tijde beleidvol, gedreven en moedig optreden tijdens uitzendingen naar Afghanistan tussen 2007 en 2009.

Na zijn toespraak nam Koning Willem-Alexander de eed af, bevestigde hij het ordeteken op de borst van de voormalige Apache-vlieger en gaf hem de ridderslag.

door Willem Helfferich

Majoor-vlieger De Ruiter was voorgedragen omdat hij zich tijdens zijn uitzendingen in Afghanistan herhaaldelijk heeft onderscheiden door uitstekende daden van moed, beleid en trouw. Zijn grote plichtsbef, verantwoordelijkheidsgevoel en doorzettingsvermogen hebben geleid tot belangrijke successen van de grondgebonden eenheden.

De Ruiter toonde moed door zijn leven ondergeschikt te maken in onzekere gevechtssituaties, door weloverwogen de ultieme grens op te zoeken van wat mogelijk is, onverschrokken te zijn

Kapitein-vlieger Roy de Ruiter van de Havoc Flight van 301 Squadron maakt zich in juni 2008 in de cockpit van zijn Apache gereed voor een missie. Hij zal als mission lead een konvoibeschermmingsmissie leiden vanaf Hood Army Airfield in Fort Hood, Texas. [Foto's: WFH]

te midden van intens gevaar, anders te durven doen dan gebruikelijk en bereid te zijn aanvallend te handelen, waarbij hij bewust risico's aanging.

De Ruiter toonde beleid door voortdurend wel-doordacht te handelen en alle belangen te

Reserve majoor-vlieger Roy de Ruiter ontvangt van Zijne Majesteit de Koning de ridderslag.

overzien. Hij heeft op een beleidvolle en initiatiefrijke manier zijn inzicht, kennis en ervaring ten dienste gesteld van de operatie en met innovatieve tactieken en procedures het succesvolle resultaat van meerdere optredens in Afghanistan mogelijk gemaakt. Met zijn inzet heeft hij menigmaal weten te voorkomen dat meer slachtoffers zouden vallen of een grotere schade zou ontstaan aan de eigen eenheden of grondeenheden waar hij operationeel mee samenwerkte.

Majoor-vlieger De Ruiter was ten slotte ook trouw aan de gegeven opdracht, onvoorwaardelijk loyaal aan de grondeenheden en trouw aan het gegeven mandaat. Hij nam veelvuldig het initiatief en was zeer vastberaden in wat hij deed.

De volgende vijf voorbeelden maken dit duidelijk. Om hiervoor voldoende ruimte te scheppen is de tekst verdeeld over twee afleveringen.

Stand-by op 5 december 2007

De Nederlandse Apaches op Kamp Holland, die *stand-by* staan om ingezet te kunnen worden in een noodsituatie, worden gealarmeerd. Buitenlandse grondtroepen zijn in een nabijgelegen provincie in een vuurgevecht beland.

Op het moment dat kapitein-vlieger De Ruiter en zijn collega's in hun Apaches ter plaatse komen, meldt de *Joint Terminal Attack Controller* (JTAC) dat de situatie weer rustig is. De Ruiter

is daar echter niet gerust op vanwege recente inlichtingen over dit gebied. Bekend is dat vijandelijke strijders daar met voorbedachten rade een kort vuurgevecht aangaan met de intentie dat de Apaches worden opgeroepen. Vervolgens probeert de vijand de Apaches met zware wapens vanuit verschillende hoeken uit de lucht te schieten. Dat maakt De Ruiter en zijn collega's een serieus doelwit in dat gebied.

De Apaches scannen de omgeving vanuit de lucht en zien geen beweging. De grondeenheid begint zich onder begeleiding door de vallei te verplaatsen tot ze niet veel later vanaf zeer korte afstand zwaar onder vuur worden genomen. De Ruiter kan de vijandelijke strijders vanuit zijn Apache alleen sporadisch waarnemen wanneer zij zich van de ene naar de andere vuurpositie verplaatsen. Daar waar mogelijk schakelt hij ze uit met het boordkanon. De paniek op de radio maakt echter duidelijk dat dit niet voldoende is voor de grondtroepen. De vijand maakt klaarblijkelijk gebruik van zeer goed voorbereide gevechtsofstellingen die vanuit de lucht en vanaf de grond bijna niet waar te nemen zijn.

Ongeleide raketten

De Ruiter besluit daarom over te gaan op het vuren van raketten op het gebied waar het vijandelijke vuur vandaan komt. Omdat de raketten ongeleide projectielen zijn en de coalitietroepen zich op zeer korte afstand van de vijand bevinden, is extreme precisie vereist. Steile duikvluchten zijn nu benodigd waarbij de Apaches zich ook op zeer kwetsbare hoogte van de vijand gaan bevinden.

Op het moment dat de Apaches beginnen met hun duikvluchten, komen ze zelf ook zwaar onder vuur te liggen. De wingman van De Ruiter ziet vlak naast zijn helikopter een *Rocket Propelled Grenade* (RPG) exploderen. Uit de locatie waar de wingman zich op dat moment bevindt, valt af te leiden dat de vijand inderdaad een hinderlaag heeft gelegd voor de Apaches en hen vanuit de flank probeert neer te halen. De Ruiter geeft koelbloedig en zonder aarzelen het commando de aanval door te zetten: "Roger, conti-

Onder en rechts: Roy de Ruiter bereidt zich op Hood Army Airfield voor bij aanvang van de konvoibeschermissie.

Roy de Ruiter wordt op het Binnenhof toegesproken door Zijne Majesteit de Koning, geflankeerd door minister van Defensie Ank Bijleveld en Koningin Máxima.

Fort Hood, juni 2008: Tijdens de voorbereiding van de konvoibeschermissie maakt kapitein-vlieger De Ruiter aantekeningen. Links sectie-leider eerste luitenant-vlieger Jasper en rechts de Amerikaanse Ground Force Commander kapitein Hunter, US Army.

De konvoibeschermissie was onderdeel van het opwerken van de Havoc Vlucht voor uitzending naar Afghanistan. Voor en achter werd het konvooi beschermd door een Amerikaanse HUMMVEE. Vijf Apaches deden mee, waaronder een die als z.g. 'White Cell' (Commando) fungeerde.

nue engaging that compound". Hij doelt hiermee op de omgeving waarvandaan de grondtroepen beschoten worden. Hij maakt daarmee het belang van zichzelf en van zijn team doelbewust ondergeschikt aan dat van de mannen en vrouwen op de grond.

High Value Targets op 24 december 2007

Het is laat in de avond wanneer het dringende verzoek komt of Apaches ingezet kunnen worden voor een verrassingsactie van buitenlandse speciale eenheden op *High Value Targets* (HVT's). De HVT's zijn strijders die een belangrijke positie vervullen in het vijandelijke bolwerk en daarmee een groot gevaar vormen voor de coalitietroepen. Drie transporthelikopters met grondtroepen zijn op het moment van het verzoek al onderweg naar Tarin Kowt en twee *Unmanned Aerial Vehicles* (UAV's) hangen boven het doelwit. Verder zal ook een AC-130 luchtsteun leveren. De Ruiter gaat meteen aan de slag.

Een dergelijke operatie neemt normaal gesproken enkele uren, zo niet dagen in beslag om voor te bereiden. Helemaal wanneer het om buitenlandse eenheden gaat die nooit eerder met elkaar hebben gepeperd. En om de operatie nog complexer te maken, vindt deze plaats bij nacht in een gebied waar nog niet eerder gevlogen is. Terwijl de transporthelikopters op Tarin Kowt worden bijgetankt en de Apaches opstarten, komen de grondcommandant, de JTAC en gezagvoerders snel bij elkaar op het platform. De Ruiter stelt voor om de rol van *Air Mission Commander* (AMC) op zich te nemen en brieft in enkele minuten een luchtplan, ondersteunend aan het grond-tactisch plan.

De AC-130 haakt af

Vlak nadat alle helikopters opstegen richting het doelwit komt het bericht dat de AC-130 vanwege technische problemen niet meer kan deelnemen aan de operatie. Een probleem, want vanwege de grote afstand kunnen de Apaches en transporthelikopters niet continu aanwezig zijn en moeten zij voortijdig terug om te tanken. In dit afgelegen gebied, het hart van de Taliban, is luchtsteun echter onontbeerlijk. De

Ruiter bedenkt een 'out of the box' oplossing. Nadat de grondtroepen afgezet zijn, stuurt hij de transporthelikopters en zijn wingman terug om bij te tanken. Zijn Apache zal daardoor zelf bijna anderhalf uur alleen boven het doelwit opereren. Dit is niet gangbaar en zeker niet zonder gevaar. Zowel hij als zijn co-piloot nemen hiermee een gedegen risico, waarbij zij het missiebelang boven hun eigen belang zetten.

Bullet magnet

Aangekomen bij het doelwit hanteert De Ruiter eerst een uiterst onconventionele tactiek, de *bullet magnet* zoals hij die zelf noemt. Een Apache vliegt bewust laag over het doelwit om de aandacht af te leiden, vuur te trekken en chaos te creëren. Op die manier kunnen de transporthelikopters met de *special forces* aan boord zo veilig mogelijk landen. Door de zorgvuldig gekozen aanvliegroete en landingsplaatsen zorgt hij ervoor dat de vluchtende HVT's automatisch in een bepaalde hoek worden gedre-

ven waar zij zonder risico's uitgeschakeld kunnen worden. Dit verloopt geheel volgens plan. Twee HVT's hebben de locatie ontvlucht terwijl hun handlangers in vuurgevecht raken met de grondtroepen.

Effectief verdeelt De Ruiter de taken met de UAV's. Binnen enkele minuten is de missie geslaagd en beginnen de grondtroepen met het verzamelen van waardevolle informatie.

De Ruiters wingman en de transporthelikopters zijn inmiddels weer onderweg naar het operatiegebied. Zij hebben De Ruiter en zijn co-piloot nog niet bereikt wanneer de vijand besluit een tegenaanval in te zetten vanuit het door De Ruiter in zijn briefing al gemarkeerde gebied. Een vijandelijke mortier scheert rakelings langs de Apache. De co-piloot is in zo'n situatie getraind om direct een standaard *drill* uit te voeren en pakt deze actie op. De Ruiter legt zijn hand echter op de controls en roept zijn co-piloot op niet weg te draaien. Hij heeft namelijk zicht op de mortieropstelling en wil deze zo snel mogelijk uitschakelen, om het gevaar voor de speciale eenheden op de grond weg te nemen. Direct zet hij de sensor op het doel en roept resoluut: "Indraaien, rockets!" Dankzij jarenlange gezamenlijke training vertrouwt de co-piloot zijn gezagvoerder blindelings. Hij zet een duikvlucht in richting de mortieropstelling. De Apache bevindt zich nu rechtstreeks in de vuurlinie van de vijandelijke mortier. Omdat de opstelling zich tussen de woningen bevindt en De Ruiter wil voorkomen dat er burgerslachtoffers vallen, wijzigt hij tijdens het inzetten van de duik nog snel het type raket. De Ruiter vuurt en slaagt erin de mortieropstelling succesvol uit te nemen. Wanneer blijkt dat de eerder door de vijand afgevuurde mortier precies tussen de eigen troepen is gevallen, waarbij wonder boven wonder niemand gewond is geraakt, is duidelijk dat het snelle handelen en doortastende optreden van De Ruiter heeft voorkomen dat de vijand meer mortieren kon afschieten.

Mission accomplished

Vrij kort daarna worden de coalitietroepen wederom onder vuur genomen vanuit een woning. Een van de UAV-operators dringt bij de JTAC

Tijdens de debriefing na afloop van de konvoibeschermissie evalueert Roy de Ruiter de resultaten samen met de deelnemende Apache-vliegers en ondersteuners.

Een AH-64D Apache van 1 (NL) Helodet ISAF vertrekt in maart 2005 van Kabul International Airport (KAIA), dat op dat moment nog in renovatie is.

aan om een bom op de woning te gooien. De Ruiter steekt daar een stokje voor. Omdat dit een operatie is diep in vijandelijk gebied, acht hij de kans groot dat er onschuldige burgers in de woning zijn. Hij stelt voor om met het boordkanon op de buitenwand van de woning te vuren. Dit idee wordt geaccepteerd door de JTAC. Vrijwel direct na deze inzet stopt de weerstand van de vijand en kan teruggekeken worden op een succesvolle operatie: *mission accomplished*. De Ruiter keert terug om te tanken en zijn wingman, die inmiddels gearriveerd is, neemt de taken over. Aansluitend begeleidt deze Apache de transporthelikopters met de troepen weer veilig terug naar Tarin Kowt.

Het slagen van deze missie na eerdere mislukte pogingen, zonder slachtoffers of gewonden aan coalitiezijde, is voor een groot deel te danken aan het gevoerde beleid van De Ruiter, zijn kracht om snel te kunnen schakelen als het erop aankomt, doortastend besluiten te nemen en zijn initiatiefrijke en moedige optreden.

Op afroep op 12 januari 2008

Twee compagnieën trekken die dag op linie door een deel van Uruzgan op zoek naar strijders van de Taliban. Op voorhand is besloten dat de Apaches alleen op de voor de Nederlandse grondeenheid cruciale momenten in het gebied aanwezig zijn en vervolgens op afroep voor het geval de troepen in een vuurgevecht zouden belanden.

De Ruiter is de leider van de Apaches en hangt al in de lucht voor de grondeenheid aan de operatie begint. Vroegtijdig constateert hij vier vijandelijke strijders in het terrein en houdt hen nauwlettend in de gaten. Twee bewapende strijders verplaatsen zich richting de naderende

Nederlandse troepen en betrekken een gebouw met uitzicht op hen. Niet veel later stapt een van hen naar buiten en vuurt met een granaatwerper op de westelijke compagnie. Daarna rent hij weer snel het gebouw in. De Ruiter voert direct een aanval uit. Omdat de gebouwen ter plaatse redelijk groot en onderling met elkaar verbonden zijn, vermoedt hij dat zijn aanval niet effectief is geweest. Zijn aanname blijkt te kloppen, want even later ziet hij beide strijders zich tussen de gebouwen door verplaatsen.

Ondertussen vuurt dit tweetal telkens kortstondig vanuit verschillende locaties op de westelijke compagnie. Hierdoor lijkt het alsof er sprake is van een groot aantal Talibanstrijders. De Ruiter grijpt in en vuurt op de twee achtergebleven strijders. Deze hielden zich bezig met het observeren van de Nederlandse troepen en vermoedelijk met het aansturen van het gevecht via een radio. Beiden worden snel uitgeschakeld. Hierna staken ook de twee strijders in de gebouwen het gevecht en de aanval op de westelijke compagnie stopt.

QRF-status

De compagnie neemt uiteindelijk de gebouwen in waar vandaan zij zijn beschoten en begint deze grondig te doorzoeken. Dit oponthoud neemt dusdanig veel tijd in beslag dat besloten wordt die dag niet meer verder voorwaarts te gaan. De rust is op dat moment wedergekeerd in het gebied. De Apaches keren terug naar de basis en worden op *Quick Reaction Force* (QRF)-status gezet. De oostelijke compagnie heeft zich ondertussen zonder enige vorm van weerstand voorwaarts verplaatst tot aan de vooraf bepaalde 'eindstreep', ongeveer een kilometer voorbij de westelijke compagnie.

In de late avond worden De Ruiter en zijn collega's opgeroepen: de oostelijke compagnie ligt onder vuur. Onderweg naar het operatiegebied horen zij dat twee collega's zijn geraakt: korporaal Aldert Poortema en soldaat Wesley Schol. Het was een pikdonkere en koude nacht. Ideale omstandigheden voor de infraroodsensoren van de Apache, die nu op hun best functioneerden. Voor de grondtroepen vormde de duisternis echter een grote beperking. Niet veel later raakt soldaat Marc van de Kuilen zwaargewond. Ter plaatse doorzoeken de Apaches het gebied waar de vijand zich zou moeten bevinden. Door de ernst van de situatie besluit hij langer boven het operatiegebied te blijven vliegen dan vooraf was bepaald voor de Apache-bemanningen. Hij beseft dat luchtsteun in deze kritische fase niet mag ontbreken. Hiermee nam hij een weloverwogen risico, want voor hem ging het belang van de mannen op de grond vóór zichzelf en dat van zijn collega-vliegers. Dit vergt doortastend optreden, tactisch inzicht en leiderschap. Na enige tijd ziet hij een lichtspoor over de westelijke compagnie vliegen die vanuit de richting van de oostelijke compagnie lijkt te komen. Hij meldt de waarschijnlijkheid van eigen vuur over de radio. Hij is één van de eersten die deze situatie als zodanig inschat.

Volgende keer in deel 2 nog twee missies waarbij Roy de Ruiter zich onderscheidde.

Tekst overgenomen uit:
Herinneringsboek bij de uitreiking van de Militaire Willems-Orde aan majoor-vlieger Roy de Ruiter, Den Haag, 31 augustus 2018.

